

Экономикалық дамудың Қазақстандық үлгісі.

1. Қазақстанды экономикалық қайта құрудың жасампаздық кезеңі және олардың нәтижелері.
2. Қазақстанның тұрақты экономикалық дамуының траекториясы және оны айқындаушы негізгі құжаттар мен ҚР Президентінің Жолдаулары.
3. «Нұрлы жол – болашаққа жол» экономикалық даму жоспары және оның ел экономикасына әсері.
4. ЭКСПО-2017 халықаралық көрмесі және оның Қазақстан экономикасы үшін маңызы.

Қазақстанды экономикалық қайта құрудың жасампаздық кезеңі және олардың нәтижелері.

Қазақстан Республикасы Тәуелсіздік жылдарында Нарықтық экономикаға көшуді жаңа модельдерін таңдап бірнеше кезеңдерден өтіп келеді.

Негізінен: “АҚШ”, “Жапондық”, “Германиялық” және дамушы елдердің ішінде “Ресейлік” үлгі таңдалды.

Формасы: “Есеңгіретіп емдеу”;

Елде саяси тоқырау, экономикалық дағдарыс, әлеуметтік дегредация орын алды.

Нарықтық экономикаға көшудің жолдары:

1. Жекшелендіру;
2. Шет елден инвесторлар әкелу;
3. Салық инспекциясы және Кеден;
4. Монополияға қарсы комитет;
5. Сауда жүйелері және корпорациялар;
6. Банк жүйелері мен несие;
7. Акционер, холдингтік компаниялар;
8. Баға мен сауда еркінді;
9. Ұлттық Валютаны қабылдауы;
10. Экономист, қаржыгер, банкир т.б.мамандар дайындалды.
11. Мемлекет экономиканы еркіндікке жіберді.

Нарықтық экономика мемлекет жасампаздық жолмен кезеңмен көшуді мақсат етті. Осы уақыттар ішінде **Жеті кезеңнен** өтті:

1 кезең – 1991-1992 жж

2 кезең – 1993 – 1995 жж.

3 кезең – 1996-1998 жж.

4 кезең – 1999 – 2004 жж.

5 кезең – 2005 – 2010 жж.

6 кезең – 2011- 2014 жж.

7 кезең – 2015 -2018 жж.

Қазақстанның экономикалық даму көрсеткіші:

- Қазақстанның ішкі табысы 22%;
- Қорда 70 триллион \$ бар, қоры бойынша әлемнің 10 мемлекетіне кіреді;
 - Орташа табысы 1500 млн;
 - Халықаралық индексі 55 орында;
 - Өндірістік инновация бойынша 79 орын;
 - Экономикалық дамуы 77 орын;
 - Сыртқы қарызы 144 елдің ішінде 12 орын;
 - Дамушы мемлекеттердің ішінде 2 орында;
 - 34 мемлекетпен визасыз режим орнаған.

- Мемлекеттің 85% жекеменшік секторлар;
- Сыртқы қарыз 167 млрд;
- Қазақстан 150-дей мемлекетке қаржылай көмек көрсетеді;
- ТМД елдерінің ішінде шетелден инвестиция әкелуден 1 орында;
- Әлемде нарыққа енген 182 елдің 15 мемлекеті нарықтың қарқынды даму жолын игерген, 156 ел — нарықтық даму жолына түскен (соның бірі — Қазақстан), тек 11 ел ғана — нарықтық қатынас енді қалыптасуда.

Экономикалық реформаларды жүргізудегі қателіктер:

1. Экономикада өзіндік модельдің болмауы;
2. Заң жүйесі мен мамандардың дайын болмады;
3. Жекеменшікке жедел көшуі және бағаға еркіндік берілуі;
4. Қылмыс, коррупция, заңды бұзушылықтың көп болуы;
5. Мемлекеттік институттардың дағдарыстан шығу жолын білмеуі.

2. Қазақстанның экономикалық жүйесін қайта құру негізінен мына реформалар арқылы жүргізілді:

- “Қазақстан — 2030” ел дамуының Стратегиясы «Өркендеу, Қауіпсіздік және барлық Қазақстандықтардың әл-ауқатын жақсарту»(1997)

-Елдің жалпы жағдайы ішкі және сыртқы саясат: Жаңа Жүз жылдықтағы саяси-экономикалық реформа, қоғамның демократиялануы.(1998);

- Жаңа Жүз жылдықтағы елдің Қауіпсіздігі және Тұрақтылығы.(1999)

ҚР Президентінің Жолдаулары:

- Қауіпсіз және Тиімді, Еркін қоғам құру (2000);
- Мемлекеттің жалпы жағдайы: Ішкі және сыртқы саясат (2001,2002);
- Ішкі және сыртқы саясаттың негізгі бағыттары (2003);
- Бәсекеге қабілетті Қазақстан үшін, Бәсекеге қабілетті экономика үшін, Бәсекеге қабілетті халық үшін (2004);

- ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАЛЫҚ, ӘЛЕУМЕТТІК ЖӘНЕ САЯСИ
ЖЕДЕЛ ЖАҢАРУ ЖОЛЫНДА(2005);
- ҚАЗАҚСТАН ӨЗ ДАМУЫНДАҒЫ ЖАҢА
СЕРПІЛІС ЖАСАУ ҚАРСАҢЫНДА(2006);
- ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКА МЕН
ӨЗ МЕМЛЕКЕТТІЛІГІНІҢ БЕРІК ІРГЕТАСЫН
ҚҰРА ОТЫРЫП, ДАМУДЫҢ ЖАҢА КЕЗЕҢІНЕ
СЕНІМДІ ҚАДАМ БАСУДА(2007);

- Қазақстан халқының әл-ауқаттын арттыру – мемлекеттік саясаттың басты мақсаты(2008);
- Дағдарыстан жаңару мен дамуға(2009);
- Жаңа онжылдық - жаңа экономикалық өрлеу – Қазақстанның жаңа мүмкіндіктері(2010);
- Болашақтың іргесін бірге қалаймыз(2011);
- Әлеуметтік – экономикалық жаңғырту: Қазақстан дамуының басты бағыты(2012);

- Қазақстан жолы – 2050: Бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ(2014);

- Нұрлы жол – болашаққа бастар жол (2014)

- Қазақстан жаңа жаһандық нақты ахуалда: Өсу, Реформар, Даму(2015);

- Қазақстанның үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік(2017).

Қазақстанның тұрақты экономикалық дамуының траекториясы және оны айқындаушы негізгі құжаты осы жолдауларға негізделеді.

3. «Нұрлы жол – болашаққа жол» экономикалық даму жоспары және оның ел экономикасына әсері.

Әлем мемлекеттері саяси, экономикалық, геосаяси дағдарыстан шаға қойған жоқ. Себебі мемлекеттердің дамуы біркелкі емес. Олар Дамыған, дамушы, үшінші елдер болып бөлінеді.

Жетекші державалардың санкциялары мемлекеттерді үлкен дағдарысқа әкелуде, Қазақстан геосаяси қысымның эпицентріне жақын орналасқандықтан, одан шығудың жолын іздеу мақсатында жаңа реформа дайындады.

Қазақстанның «Нұрлы Жол»

«Нұрлы Жол – Өмір жолы» Н.Ә.Назарбаев

Мақсаттары:

- Контрциклды - Ұлттық Қор - Үнемдеу;
- Мемлекеттің қауіпсіздігімен мүддесін сақтау;
- Нарықты нығайту үшін жаңа елдерге жол ашу.

«Елдің өркенін білгің келсе, жолына қара»

Көліктік-логистикалық инфрақұрылымдары салынууда: Батыс Қытай – Батыс Еуропа; Астана – Алматы; Астана – Өскемен; Астана – Ақтөбе – Атырау; Алматы – Өскемен; Қарағанды – Жезқазған – Қызылорда; Атырау – Астрахань.

2015 жылы «құрғақ порт» Қытайдың, Иран, Ресей мен ЕО елдеріне шығу үшін теңіз порттарында терминалдық қуаттар салу басталды. Орталығы Ақтау қаласы.

Аймақтарды байланыстыру!!!

1. «Екібастұз – Семей – Өскемен» және «Семей – Ақтоғай – Талдықорған – Алматы» бағыттарында жоғары вольтты электр желілері салынды.

2. Маңғыстаудан – Оңтүстікпен – Шығысқа, Ақтөбеден – Астана – Орталық Қазақстанға табиғи газды тарту арқылы газ тапшылығын жою.

- «Нұрлы жолға» қаржы «Ұлттық Қор» Еуропа Қайта құру және даму банкі, Азия даму банкі, Ислам даму банктерінен алынды.

Нұрлы жолдың нәтижесінде:

- Әлеуметтік сала дамып мектеп, ауруханалар салынды;
- Халыққа несие 6 %-н берілді;
- Қалалар агломерацияланды жаңа аудандар салынып баспана адам басына 7 квм- 44 квм жетті.
- Жаңа темір жолдар мен автомагистральдар салынды.